

Regionrådet for Mosseregionen

MOSS

RÅDE

VÅLER

Sakspapir

SAKSGANG

Saksbeh. Terje Pettersen, Kine Marie Bangsund og Anne Grete Øyehaug	Arkiv	Arkivsaknr. 20/2088
--	--------------	-------------------------------

Omdanning av Regionrådet for Mosseregionen til Mosseregionen Interkommunalt politisk råd

Kommunedirektørenes forslag til vedtak:

Kommunedirektørene anbefaler Regionrådet for Mosseregionen å oversende saksframlegget med tilhørende forslag til Samarbeidsavtale for Mosseregionen interkommunale politiske råd til formell behandling i kommunene.

Bakgrunn for saken og saksopplysninger:

Den nye kommuneloven av 22.06.2018 definerer i § 17-1 regler for interkommunalt samarbeid. Av forarbeidene til loven fremgår det at man i større grad ønsker en formalisering av det interkommunale samarbeidet. Interkommunalt samarbeid kan etter ny kommunelov foregå gjennom interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefelleskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap, samvirkeforetak, en forening eller en annen måte som det er rettslig adgang til. Kommunene må i løpet av valgperioden 2019-2023 innrette aktuelle samarbeidsorganer i samsvar med den nye kommunelovens bestemmelser. Dagens regionråd for Mosseregionen må iht dette omdannes til Interkommunalt politisk råd. Kommunelovens Kap. 18, §§ 18-1 til 18-4 gir regler for slikt samarbeid gjennom Interkommunalt politisk råd. Flere andre regionråd har allerede gjennomført overgangen til Interkommunalt politisk råd eller er i prosess for dette, herunder Osloregionen Interkommunalt politisk råd.

I tillegg til den nye kommunelovens bestemmelser har Viken fylkeskommune signalisert at det ønskes et formalisert samarbeid med Vikens 51 kommuner gjennom kommuneregioner. Viken fylkeskommune ønsker å ta i bruk «Viken-modellen» med partnerskapsavtaler mellom fylkeskommunen og kommuneregionene. I 2019 utarbeidet NIVI Analyse på oppdrag av Prosjekt Viken 2020 en analyse og vurdering av kommuneregioner og regionråd i Viken (NIVI-rapport 2019:3). Viken fylkeskommune er tydelige på at det er opp til kommunene selv å definere kommuneregionene.

Med bakgrunn i dette har Regionrådet for Mosseregionen valgt å iverksette en prosess for å avklare innretning og geografisk avgrensning av det interkommunale samarbeidet. I denne sammenhengen dreier dette seg om det politiske samarbeidet gjennom Interkommunalt politisk råd. Interkommunale samarbeider som MOVAR, felles legevaktordning o.l. omtales ikke i denne saken og må om nødvendig tas opp til drøfting i egen sak senere.

Regionrådet for Mosseregionen gjennomførte et arbeidsverksted 25.08.2020 for å drøfte organisering og utvikling av regionrådssamarbeidet. Den foreliggende saken bygger på drøftingene i dette arbeidsverkstedet. Saken omhandler samarbeidets formål og oppgaver, organisering og struktur, økonomi og geografisk avgrensning.

Vurdering:

Regionrådssamarbeidet fram til nå

Dagens regionrådssamarbeid i Mosseregionen går flere tiår tilbake i tid. I oktober 2004 vedtok regionrådet å utrede en ny modell for å styrke det interkommunale samarbeidet. Rapporten «Mosseregionmodellen – En helhetlig modell for partnerskapsbasert, strategisk samarbeidsallianse» fra Stiftelsen Østfoldforskning forelå i juni 2005 og dannet grunnlag for ny organisering og etablering av eget sekretariat for regionrådet fra høsten 2006. Arbeidet var tett koblet til den regionale utviklingsplanen i fylket (RUP) med egen partnerskapsavtale mellom Østfold fylkeskommune og kommunene i Mosseregionen. Regionale plan- og utviklingsoppgaver knyttet til etableringen av Moss Lufthavn Rygge, organisering av reiselivet, kultursamarbeid m.m. var hovedsatsingene de første årene. Fra 2008 – 2011 var samarbeidet om felles kommuneplanrullering i Mosseregionen viktigste sak. I 2012 ble det faste sekretariatet for regionrådet avviklet. Ansvaret for ledelsen og sekretariatsfunksjonen for regionrådet har siden gått på omgang mellom kommunene i tråd med gjeldende vedtekter fra 2012. I perioden 2012-2020 har det kun vært avholdt sporadiske møter i regionrådet etter behov.

Formål og oppgaver for Interkommunalt politisk råd

Når det nå iverksettes en prosess for å forsterke og videreutvikle regionrådssamarbeidet i Mosseregionen som Interkommunalt politisk råd, er det til dels begrunnet i ytre omstendigheter knyttet til ny kommunelov og ny organisering på kommune- og fylkesnivå. Men vel så viktig er kommunenes egne erkjennelser av behovet for interkommunalt samarbeid.

Det foreslås slikt **formål** for Mosseregionen interkommunalt politisk råd:

Mosseregionen interkommunalt politisk råd bør være et samarbeids- og interesseorgan for de deltakende kommunene som skal bidra til å styrke regionen som en bærekraftig, attraktiv og konkurransedyktig region, basert på lokale fortrinn. Rådet bør bidra til å utvikle regionen til beste for innbyggerne og for de samarbeidende kommunene. Rådet bør arbeide for utvikling av regionen gjennom forpliktende samarbeid og ivareta interessene til regionen overfor fylket, stat og andre organer på regions-, fylkes- og riksplan. Rådet bør synliggjøre Mosseregionen som et attraktivt boområde, arbeidsmarked og opplevelsesregion.

Samarbeidet bør omfatte følgende **oppgaver**:

- Drøfte felles saker på tvers av kommune- og fylkesgrensene
- Utarbeide felles rådgivende strategier
- Planlegge og gjennomføre prosjekter i regi av Mosseregionen
- Arbeide interessepolitisk, herunder avgi høringsuttalelser, der det er felles regionale interesser.
- Bidra i samarbeidsprosjekter og partnerskap der det er felles regionale interesser.
- Gjennomføre aktiviteter med sikte på erfaringsoverføring, læring, og styrking av felles identitet innenfor samarbeidet

På basis av drøftingene i regionrådets arbeidsverksted 25.08.2020 vil aktuelle **tema** for samarbeid være blant annet samferdsel, arealforvaltning, næringsutvikling, kompetanseutvikling, omdømmebygging m.m. De konkrete satsingene vil måtte fastsettes

gjennom konkrete mål- og handlingsplanene. En evt. partnerskapsavtale med Viken fylkeskommune vil også være med å fastsette mulige prioriterte satsingsområder.

Mosseregionen interkommunalt politisk råd vil i henhold til kommunelovens §18-1 annet ledd ikke kunne treffe enkeltvedtak. Virksomheten vil være basert på konsensus.

Organisering

Det er behov for en tydeligere struktur og organisering av det interkommunale samarbeidet i Mosseregionen.

Figur 1: Figuren viser organiseringen av interkommunalt politisk råd for Mosseregionen.

I henhold til kommunelovens § 18-3 er **representantskapet** det øverste organet i et interkommunalt politisk råd. Det foreslås at formannskapene i de deltakende kommunene utgjør representantskapet i Mosseregionen interkommunalt politisk råd. Dette vil sikre god forankring av det interkommunale samarbeidet i kommunene. Representantskapet bør møtes 1- 2 ganger i året. I tråd med kommunelovens regler foreslås det at ledervervet går på omgang mellom kommunene med to års funksjonstid.

Det foreslås at **det interkommunale politiske rådet** (regionrådet) som i dagens ordning sammensettes av ordfører og 1 opposisjonspolitiker fra hver kommune med møte- og stemmerett. I tillegg bør kommunedirektørene delta med møte- og talerett. Det foreslås også at Viken fylkeskommune kan stille med politiske representanter fra fylkesråd/fylkesting med møte- og talerett. Det bør ellers kunne åpnes for observatørstatus i rådet etter behov. Rådet bør ha 6-8 møter i året.

Kommunedirektørutvalget vil være forberedende organ for saker til Interkommunalt politisk råd og bør møtes jevnlig, anslagsvis hver måned. Ledelsen av kommunedirektørutvalget bør gå på omgang med to års funksjonstid og følge ledelsen av rådet.

Det foreslås etablert et fast **sekretariat** for Mosseregionen interkommunalt politisk råd. Det har vist seg svært krevende å opprettholde nødvendig kapasitet og kontinuitet gjennom roterende sekretariatsansvar. Det foreslås opprettet en sekretariatsfunksjon i 50% stilling. Sekretariatet må være tett knyttet til kommunenes strategiske plan- og utviklingsansvar og ha som hovedoppgave å forberede saker til Interkommunalt politisk råd gjennom kommunedirektørutvalget. Det vil ellers være opp til Interkommunalt politisk råd å fastsette sekretariatets ansvarsområde, oppgaver og ressursbruk etter behov. Det foreslås at Moss kommune som største kommune er administrativt ansvarlig for sekretariatsfunksjonen. Finansieringen av sekretariatsfunksjonen vil skje gjennom kommunenes økonomiske bidrag til det Interkommunale politiske rådet.

Det foreslås at det en gang i året avholdes en **felles konferanse** i regi av medlemskommunene (Mossregionkonferansen).

Økonomiske forpliktelser

Hver deltakende kommune bør ha lik økonomisk eierandel i det interkommunale politiske rådet, jf. Kommunelovens §18-2 om Deltakeransvar. Kostnadene til driften av virksomheten bør finansieres av medlemskommunene i **henhold til folketall**. Den årlige kontingenten fastsettes av representantskapet. Kontingenten skal dekke driften av sekretariatet samt rådets møtevirksomhet. Deltakerkommunene dekker selv utgiftene til møte, reise, diett m.v. i forbindelse med regionrådsmøter og tilstøtende arbeid. Rammene for omfanget av det interkommunale rådets aktivitet bestemmes i en årlig mål- og handlingsplan som legges frem til drøfting og vedtas av rådet.

Geografisk avgrensning

Nivi-rapport 2019:3 om regionråd og kommuneregioner i Viken konkluderer med Mosseregionen har en viss egentyngde som selvstendig kommuneregion og kan gjøre gode retningsvalg både mot Follo og mot Nedre Glomma og Halden.

Sett i lys av drøftingene i regionrådets arbeidsverksted 25.08.2020 synes det å være bred enighet om at Mosseregionen er best tjent med å orientere seg **nordover**. I første omgang bør Vestby kommune inviteres med som fullverdig medlem i det interkommunale politiske rådet. Vestby kommune er allerede sterkt integrert i det interkommunale samarbeidet i Mosseregionen. I neste omgang bør det innledes samtaler med øvrige kommuner i Folleregionen for å avklare felles interesser og samarbeidsbehov / - forhold.

Selv om Mosseregionen som formell kommuneregion for interkommunalt politisk samarbeid orienterer seg nordover, vil man være tjent med å holde åpne kanaler for løpende kontakt sydover mot Nedre Glomma/Halden, østover mot Indre Østfold og vestover mot Horten.

Samarbeidsavtale og formell prosess

I tråd med Kommunelovens § 18-4 skal det opprettes en skriftlig samarbeidsavtale mellom alle deltakende parter når det opprettes et interkommunale politisk råd. Samarbeidsavtalen må vedtas av kommunestyrene. I følge kommunelovens skal samarbeidsavtalen fastsette

- a) rådets navn
- b) om rådet er et eget rettssubjekt
- c) hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- d) hvilke saker rådet skal kunne behandle
- e) hvilken myndighet som er lagt til rådet

- f) den enkelte deltakerens eierandel i rådet og ansvarsandel for rådets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen
- g) hvordan deltakerne kan tre ut av rådet
- h) hvordan rådet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for oppbevaringen av rådets arkiver etter at rådet er oppløst.

Det er i tråd med lovens krav og drøftingene i denne saken utarbeidet forslag til samarbeidsavtale. Denne følger som eget vedlegg til saken.

Proessen videre vil være at regionrådet behandler foreliggende sak med forslag til samarbeidsavtale og oversender dette til kommunene til formell behandling. På bakgrunn av kommunenes behandling og vedtak vil det deretter kunne innkalles til konstituerende representantskap for Mosseregionen interkommunale politiske råd.

Økonomiske konsekvenser og forholdet til FNs bærekraftsmål

De økonomiske konsekvensene vil bli nærmere avklart i forbindelse med innkalling til konstituerende møte i representantskapet der kontingentens størrelse og kommunenes forholdsmessige andel basert på folketall er klarlagt.

Saken berører de fleste av FNs bærekraftsmål, og ikke minst mål nr., 17 om «Samarbeid for å nå målene».

Konklusjon

Kommunedirektørene anbefaler Regionrådet for Mosseregionen å oversende saksframlegget med tilhørende forslag til Samarbeidsavtale for Mosseregionen interkommunale politiske råd til formell behandling i kommunene.

Vedlegg:

- Forslag til Samarbeidsavtale for Mosseregionen interkommunale politiske råd - datert 10.11.20